

**Східноукраїнський інститут
економіки та управління**

III МІЖНАРОДНА
НАУКОВО-ПРАКТИЧНА КОНФЕРЕНЦІЯ

**«АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ
ЕКОНОМІЧНИХ НАУК»**

14-15 лютого 2014 року

III МЕЖДУНАРОДНАЯ
НАУЧНО-ПРАКТИЧЕСКАЯ КОНФЕРЕНЦИЯ

**«АКТУАЛЬНЫЕ ВОПРОСЫ
ЭКОНОМИЧЕСКИХ НАУК»**

14-15 февраля 2014 года

Донецьк
2014

Глюскіна Г.П., Демченко Н.В. АНАЛІЗ МЕТОДІВ ОЦІНКИ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА	117
Петрушка Т.О., Ємельянов О.Ю. МЕТОДИЧНІ ЗАСАДИ ДІАГНОСТИКИ РЕСУРСНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВ	120
Кричківський В.З. ШЛЯХИ ЗМІЦНЕННЯ ФІНАНСОВОГО СТАНУ СУБ'ЄКТІВ ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ТА ЕКОНОМІКИ В ЦІЛОМУ	123
Харчук Т.В., Літинський В.В. ІДЕНТИФІКАЦІЯ КОНКУРЕНТНИХ ПЕРЕВАГ ПІДПРИЄМСТВА	125
Шинко А.Ю. БИЗНЕС ОБУЧЕНИЕ – ВАЖНИЙ ЕЛЕМЕНТ В РАЗВИТИИ КОМПАНИИ.....	128
Ющишина Л.О. ЕКОЛОГІЗАЦІЯ ВИРОБНИЦТВА ЯК ПРІОРИТЕТНИЙ НАПРЯМ ПЕРЕОРІЄНТАЦІЇ ЕКОНОМІКИ ПІДПРИЄМСТВА	131

СЕКЦІЯ 14. ЕКОНОМІКА І МЕНЕДЖМЕНТ ІННОВАЦІЙ

Круглякова В.В. СТРУКТУРА ІННОВАЦІЙНОГО ПОТЕНЦІАЛУ ТА ОСОБЛИВОСТІ УПРАВЛІННЯ НИМ.....	133
Рекуш А.М. ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ФОРМУВАННЯ МЕХАНІЗМУ СТРАТЕГІЧНОГО ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ	135
Тимрук М.В. РОЛЬ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ В МАЛОМУ ТА СЕРЕДНЬОМУ БІЗНЕСІ	137

СЕКЦІЯ 14. ЕКОНОМІКА І МЕНЕДЖМЕНТ ІННОВАЦІЙ

Круглякова В.В.

аспірант кафедри менеджменту

*Львівський національний університет імені Івана Франка
м. Львів, Україна*

СТРУКТУРА ІННОВАЦІЙНОГО ПОТЕНЦІАЛУ ТА ОСОБЛИВОСТІ УПРАВЛІННЯ НИМ

У сучасних умовах господарювання від належного рівня інноваційного потенціалу залежить успішна інноваційна діяльність підприємства. Чітка стабільність та ефективність інноваційної діяльності підприємства значною мірою залежить від його інноваційної активності, тобто постійного оновлення новацій, ідей, виробництва та просування на ринок ефективної у виробництві і споживанні інноваційної продукції.

Під інноваційним потенціалом необхідно розуміти систему взаємопов'язаних чинників і ресурсів, які відповідають умові забезпечення постійної інноваційної діяльності підприємства у сфері пошуку, розроблення та впровадження інноваційних продуктів. Така система орієнтується на рівень розвитку інноваційної активності підприємства і визначає його можливості (матеріальні, інтелектуальні, інформаційні, економічні тощо) щодо реалізації інноваційної діяльності. При цьому необхідно використовувати та розвивати нові сфери та способи реалізації наявних і перспективних внутрішніх та ринкових можливостей [3, с. 23].

Враховуючи важливість розвитку інноваційного потенціалу, постає необхідність розгляду питань щодо формування та управління його розвитком.

Поняття потенціалу посідає важливе місце з-поміж багатьох категорій економічної науки. Постійний розвиток інноваційного потенціалу є єдиним шляхом забезпечення стабільного економічного зростання в умовах швидкої зміни зовнішнього ринкового середовища. Визначення поняття потенціалу зумовлює підхід до його формування, оцінки й управління. У вітчизняній економічній літературі термін «потенціал» у широкому розумінні трактують як можливості, наявні сили, запаси, засоби, які можуть бути використані як значний рівень потужності [3, с. 25].

Розглядаючи еволюційний аспект формування інноваційних процесів, слід зазначити, що економічна теорія інновацій постає у фундаментальних працях видатних вчених, насамперед А. Сміта. В подальшому, Й. Шумпетер вперше ввів в науковий обіг термін «інновація». Згідно його теорії, інновація є головним джерелом прибутку [5, с. 159].

Розглядаючи підприємство як об'єкт управління, можна стверджувати, що воно є складною, динамічною, виробничою, соціально-економічною, технічною і організаційною системою, яка відкрита для впливу зовнішнього середовища. У процесі інноваційної діяльності підприємство реалізує послідовність етапів інноваційного циклу, який включає: генерування і відбір ідей; бізнес-аналіз; розробку, створення і випробування дослідного зразка інноваційної продукції; запуск виробництва й упровадження продукції. У процесі інноваційної діяльності підприємством поєднуються різні матеріальні, нематеріальні й трудові ресурси, між якими існують певні зв'язки [1, с. 135].

Система підприємства, яка реалізує інноваційну діяльність, складається з [2]:
– зовнішнього оточення, що має вхід – компоненти, які надходять у систему (сировина, матеріали, устаткування, документи, інформація тощо), вихід – інноваційна продукція, яка випускається підприємством як системою, зв'язки із зовнішнім середовищем та зворотний зв'язок;

– внутрішньої структури – сукупності взаємозалежних компонентів, які забезпечують процес впливу суб'єкта управління на об'єкт і досягнення цілей інноваційної діяльності системи.

Враховуючи основні характеристики потенціалу підприємства, які викладені у фаховій літературі, можна сформуванати структуру потенціалу підприємства, яка визначається:

- обсягом та якістю наявних у нього ресурсів;
- можливостями керівників та інших категорій персоналу створювати певні види інноваційної продукції, тобто освітнім, кваліфікаційним та мотиваційним потенціалом;
- можливостями менеджменту оптимально використовувати наявні ресурси підприємства;
- можливостями генерувати і трансформувати інформаційні ресурси для використання їх у виробничій, комерційній та управлінській діяльності;
- інноваційними можливостями підприємства щодо оновлення техніко-технологічної бази виробництва, переходу на випуск нової продукції, використання сучасних форм і методів організації та управління господарськими процесами;
- фінансовими можливостями, тобто інвестиційною привабливістю, кредитоспроможністю, заборгованістю [2].

Розуміння важливості такої категорії як інноваційний потенціал підприємства призводить до розуміння того, що цією категорією треба ефективно управляти. Існує велика кількість методологічних підходів до управління. Найбільш поширені це системний та процесний підходи. В основі системного підходу лежить допущення, що будь-яка система розглядається як сукупність взаємопов'язаних елементів, яка має вхід, вихід, зв'язок з зовнішнім середовищем і зворотнім зв'язком. Системний підхід визначає дослідження конкретного об'єкта управління як системи, яка вклучає в себе усі складові елементи або характеристики інноваційного потенціалу, як системи. Теорія систем лише помічає, що інноваційний потенціал складається з чисельних взаємопов'язаних і взаємозалежних елементів і є відкритою системою, на яку здійснює вплив зовнішнє середовище. Ця теорія не визначає конкретні фактори, які впливають на ефективність управління і ефективність діяльності інноваційного підприємства в цілому.

Основна відміна процесного підходу до управління інноваційним потенціалом визначається в тому, що при організації управління інноваційним потенціалом головною метою виступає не контроль самих виконавців і технологій, а результатів їх функціонування. Основним об'єктом управління при цьому підході виступає інноваційний процес – тобто послідовність дій націлена на досягнення кінцевого, вимірного і конкретного, результату. До недоліків практичної реалізації процесного підходу на інноваційному підприємстві слід віднести збільшення вимог до рівня кваліфікації кінцевих виконавців [4].

Розглянувши підходи до управління інноваційним потенціалом можна сказати, що оптимальним підходом до управління інноваційним потенціалом суб'єктів господарювання є процесний підхід. Саме цей підхід охоплюватиме і ефективно використовуватиме в собі усі функції управління, як базисні, так і другорядні.

Процесний підхід управління інноваційним потенціалом орієнтований на зниження навантаження на керівника, так як відповідальність розподіляється безпосередньо між виконавцями інноваційних процесів, завдяки чому управління буде мати дуже гнучку і адаптивну систему, яка підходить до специфіки інновацій, адже інновації в процесі свого створення можуть постійно змінюватися, така діяльність підлягає високому рівню ризиків. Так як при такому підході процес обумовлений саморегулюванням системи і природною орієнтацією на споживача, він є динамічним та її внутрішні процеси обумовлені загальною зацікавленістю в збільшенні швидкості в обміну ресурсами [4].

У підсумку доцільно зазначити, що у процесі інноваційної діяльності підприємство реалізує чітку послідовність певних етапів інноваційного циклу. Процес управління інноваційним потенціалом підприємства повинен бути гармонійно поєднаним із

загальною системою управління підприємством, сприяти виконанню своєї місії та досягненню поставлених цілей розвитку.

Проаналізувавши основні підходи до управління інноваційним потенціалом визначено, що саме процесний підхід є оптимальним, оскільки орієнтований на зниження навантаження на керівника, він є динамічним та внутрішні процеси системи обумовлені загальною зацікавленістю в збільшенні швидкості в обміні ресурсами. Отже, при такому підході управління інноваційним потенціалом діяльність підприємства матиме переваги в розвитку своїх сил в інноваційній сфері.

Список використаних джерел:

1. Єрмошенко М. М. Актуальні проблеми економіки // науково-економічний журнал. – 2006. – №4 (58). – С. 135–142.
2. Фарат О.В., Русин-Гриник Р.Р. Формування структури інноваційного потенціалу підприємства та особливості управління його розвитком / Вісник Національного університету «Львівська політехніка». – 2010. – № 684. – С. 273–278.
3. Федонін О. С., Рєпіна І. М., Олексюк О. І. Потенціал підприємства: формування та оцінка: Навч.-метод. посібник для самост. вивч. дисц. – К.: КНЕУ, 2005. – 261 с.
4. Чермошенцева Є.С., Шилова О.Ю. Управління інноваційним потенціалом підприємства // Матеріали внутрішньовузської навч. конференції студ., аспір. та молодих вчених. – Донецьк, ДонНТУ – 2012. – Режим доступу до статті: <http://masters.donntu.edu.ua/2012/iem/chermoshenceva/library/article2.htm>.
5. Шумпетер, Й. Теория экономического развития. [Текст] / Шумпетер Й. – М.: Прогресс, 1982. – 456 с.

Рекуш А.М.

аспірант

*Національний університет біоресурсів і природокористування України
м. Київ, Україна*

ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ФОРМУВАННЯ МЕХАНІЗМУ СТРАТЕГІЧНОГО ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ

Механізм управління стратегічним розвитком підприємства – це сукупність принципів, методів, функцій та інструментів управлінського впливу на процес соціально-економічного функціонування підприємства [1].

Ф. Янсен, використовуючи системний підхід до дослідження організації та інноваційних процесів, які в ній відбуваються, ототожнює її з живим організмом, що володіє складними зв'язками та реакціями: «... життя, свідомість, інновація – це явища вищого рівня ієрархії, які впливають з поведінки багатьох молекул, кліток або відповідно виробників та споживачів» [2].

Системний підхід по відношенню до формування механізму стратегічного інноваційного розвитку має очевидні переваги, виражені в його особливостях [3, с. 13]:

- використовується у випадках, коли завдання не може бути відразу представлене і розв'язане за допомогою формальних, математичних методів, тобто має місце невизначеність та багатокритеріальність задачі;
- у процесі постановки задачі використовуються не тільки формальні методи, але і методи якісного аналізу;
- допомагає організувати процес колективного прийняття рішень та об'єднує спеціалістів різних областей знань;
- досліджуються процеси цілеутворень і розробки засобів роботи з цілями у тому числі розробка методик структуризації цілей;
- дозволяє розподілити велику невизначеність на більш явні, що краще піддаються дослідженню.